Bærekraftig utvikling mot 2030?

FNs handlingsplan for verden - vårt felles ansvar.

Veiledning til studieopplegg del 3

Del 3: Tenke globalt, handle lokalt: noen eksempler

Velkommen til den tredje delen av studieopplegget om Agenda 2030 og FNs bærekraftsmål. I denne delen skal vi se nærmere på hvordan vi kan tenke globalt, og handle lokalt.

Se film (Norad, 4 min.)
Redd elefantene, redd klimaet.

Foto: Stockbilder

Verdien av utdanning

«Utdanning er det viktigste våpen hvis vi vil oppnå forandring i verden.»

Nelson Mandela

Se film (1 minutt, Norad) FNs bærekraftsmål 4: God utdanning

Foto: Stockbilder

Viktigheten av utdanning for folkehelse og barnedødelighet

- Centre for Global Health Inequalities Research (CHAIN) overvåker folkehelsen på verdensbasis.
- 5000 artikler og råmateriale med data fra 92 land har blitt gjennomgått av teamet på CHAIN.
- Jo mer utdanning mor og far har, desto lavere er barnedødeligheten.
- Hvert eneste år ekstra med utdanning reduserer dødeligheten. Hele 3% per år for mor, og 1,6 % for far. Dette er uavhengig av hvilket land i verden mor og far bor i.
- Utdanning en grunnleggende ressurs, som legger til rette for andre goder. Utdanning gir kunnskap og gode helsevaner, skaper nettverk, bidrar til jobb og inntekt. Utdanning gir også mulighet for makt og prestisje.

Kilde: forskning.no Les artikkelen her: – Mer bistandsmidler bør gå til utdanning (L.H. Skjærseth 09.09.21)

- Her kommer video fra Elise.

Spørsmål til refleksjon:

Et av de viktigste bærekraftsmålene handler om bekjempelse av sult og ekstrem fattigdom.

Se filmene, de er på ett minutt hver og laget av Norad:

FNs bærekraftmål 1: Utrydde fattigdom

FNs Bærekraftmål 2: Utrydde sult

Hvordan kan internasjonal solidaritet løfte folk ut av fattigdommen, på en bærekraftig måte? Diskuter.

Demokratiarbeid i Tanzania

Senterpartiet gjennomførte to tverrpolitiske demokratiprosjekter i Tanzania fra 2005 – 2017:

- Haki na Demokrasia-prosjektet (Rettferdighet og demokrati) i Magu
- Elimu na Demokrasia (Utdanning og demokrati) i Mtwara

Begge prosjektene var tverrpolitiske, gjennom samarbeid med de partiene i Tanzania som Var representert i parlamentet. Prosjektene ble finansiert gjennom Norad.

Foto: Senterpartiet

Mer om demokratiprosjektet

- Målgruppen var kvinner og ungdom, med målsetning om økt representasjon i nominasjoner og lokalvalg.
- Prosjektet var lokalt forankret, med lokal styringsgruppe og lokalt ansatte som fulgte opp det daglige arbeidet.
- Innhold i opplæring: bevisstgjøring og kunnskapsbygging om det politiske systemet, samfunnets funksjoner, likestilling mm.
- Metode: opplæring av studieringledere og arbeid i lokale studieringer.
- Resultater: flere unge, og flere kvinner inn i politiske posisjoner.

Spørsmål til refleksjon:

Forskjellene mellom fattige og rike har blitt større, selv i en verden som har halvert global fattigdom. Verdens 85 rikeste personer kontrollerer like mye penger som verdens fattigste 3,5 milliarder, ifølge den internasjonale bistandsorganisasjonen Oxfam. En rapport fra Det internasjonale pengefondet (IMF) konkluderer at for mye ulikhet er dårlig økonomi.

Hvorfor er det slik? Les kort artikkel på sidene til Norad.

Se deretter disse to filmene

FNs bærekraftmål 17: Samarbeid for å nå målene

FNs bærekraftmål 10: Mindre ulikhet i og mellom land

Diskuter spørsmålene:

1. Hvorfor er internasjonalt solidaritets- og demokratiarbeid viktig?

2. Hvordan kan solidaritet og samarbeid med lavinntektsland bidra til bærekraftig utvikling?

Sommerfugleffekten

Sommerfugleffekten er en formulering knyttet til såkalte kaotiske systemer som uttrykker at små endringer i forholdene ved et visst tidspunkt kan forplante seg og gi store virkninger senere. (Kilde: Store Norske Leksikon)

Sommerfugleffekten knyttes til værsystemer, men er et bilde på hvordan noe som oppstår et sted i verden, kan gi ringvirkninger andre steder: “Alt henger sammen med alt”.

Foto: Stockbilder

Klimaendringer og værsystemer: et eksempel

- I en studie publisert i tidsskriftet Geophysical Research Letters, peker forskere på at når regnværsskyene beveger seg sakte, øker mengden vann som faller over et område. Dette gir større fare for flom og ødeleggelser.
- Forskerne mener at klimaendringer vil føre til mer ekstremt regnvær som beveger seg sakte igjennom Europa. Dette så vi eksempler på under flommen som krevde 188 menneskeliv og skapte store ødeleggelser i Tyskland, Belgia, Nederland, Luxembourg, Frankrike Sveits og Østerrike sommeren 2021.
- Forskerne fant at intenst saktegående uvær vil bli 14 ganger mer vanlig i slutten av dette århundret.

- Langsomt, intenst uvær, er uvanlig i Europa. Forskerne mener imidlertid at økt oppvarming vil bidra til at denne værtypen blir vanligere, også nord i Europa.
- Det ser ut til å bli mindre temperaturforskjeller mellom polene og tropene. Dette kan muligens bidra til å svekke vind høyt i atmosfæren (jetstrømmer).
- Arktis varmes raskere opp enn Europa. Det kan få værsystemene til å henge mer igjen og låse seg litt. Jetstrømmene bukter seg som en bølge rundt Arktis. Teorien er at de skaper tørke noen steder og veldig våte tilstander andre steder.
- Kilde: Artikkel Forskning.no (Kjørstad 23.07.21) Klimaendringer vil føre til mer intenst regnvær som beveger seg sakte over Europa

Tørke og skogbrann

Mer ekstrem varme og langvarig tørke ser også ut til å bli vanligere. Med høye temperaturer og tørke øker faren for store og skogbranner. Slike branner er katastrofale for flora, fauna og menneskelige samfunn, men visste du at en storbrann kan skape sitt eget værsystem? Det blir som et lite lavtrykk, der den stigende luften begynner å rotere rundt sin vertikale akse – også kalt en mesosyklon.

Les om ildstorm, og se video på Yr. No

Hvordan påvirkes sårbare samfunn av klimaendringer?

Endringer som fører til mer og oftere tørke og flom rammer hardere i fattige land fordi

- De færreste fattige land har noen form for sosiale velferdsordninger.
- Fattige mennesker har ingen forsikringer mot naturskader.
- Flom og tørke ødelegger livsgrunnlaget.
- Fattige bor ofte i de mest utsatte områdene.
- Mennesker drives på flukt når katastrofen rammer.
- Katastrofer river i stykker samfunn, skaper fattigdom og behov for nødhjelp over lang tid.

Kan bedre værvarsling redde liv og begrense skader?

- Ja, mener FN, som har publisert en rapport om dette.
- Forskningsbasert og datadrevne vær- og klimatjenester er grunnlaget for effektive tilpasningsgrep.
- Hydrologisk og meteorologisk varsling kan gi mer effektiv tilpasning og motstandsdyktighet mot klimaendringer.
- 23 000 menneskeliv vil kunne reddes hvert år.
- 1400 milliarder kroner kan spares årlig på verdensbasis.
- Kun 40% av verdens land har værvarslingstjenester av god kvalitet .
- Mange land mangler helt grunnleggende utstyr og ferdigheter.

Kilde: Forskning.no FN: Bedre værvarsel kan redde mer enn 20 000 liv i året (18.07.21)

Hva kan gjøres?

Det er mye som kan gjøres for å tilpasse seg klimaendringene, men rike land som Norge må bidra økonomisk gjennom sine utviklingsbudsjetter. Dette kan være tiltak som fremmer

- Bedre jordbrukspraksis som gir bærekraftig bruk av jordbruksarealene over tid
- planteforedling, husdyravl og forvaltning av genetisk mangfold
- småskala matprodusenters kunnskap om, og tilgang til større mangfold av sorter og arter for klimatilpasset matproduksjon.
- veiledningstjenester, plante- og dyrehelse og veterinære tjenester.
- vannressursforvaltning i utvalgte land og områder som del av støtten til matproduksjon.
- fiskeriforvaltning og integrert havforvaltning i partnerland, blant annet gjennom kunnskapsprogrammene Fisk for utvikling og Hav for utvikling.
- innovasjon og digitalisering for økt klimasmart produktivitet innen landbruk, fiskeri og akvakultur i utviklingsland.

Kilde: Bistandsaktuelt (Speed, 12.04.21)

Senterpartiet arbeider for et samfunn med små sosiale, geografiske og økonomiske forskjeller. Senterpartiet står for utjamning av ressurser og levekår mellom samfunnsgrupper, mellom landsdeler og mellom rike og fattige land. Senterpartiets verdigrunnlag

Dette var den tredje og siste delen i studieopplegget om bærekraft. Takk for at du ble med. Vi håper studieopplegget har vært nyttig. Lykke til videre med arbeidet i Senterpartiet – for en bærekraftig utvikling!

Sp – nær folk